

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA
str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr.331 din 28 septembrie 2026

Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării
secretariat@mded.gov.md

copie:

Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

AVIZ

la proiectul de lege privind instituirea unui moratoriu asupra proceselor de deetatzare a patrimoniului public (inițiativa legislativă nr. 348 din 18.09.2026)

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Cancelariei de Stat nr. CS-2945-25-158-2151 din 22.09.2026, privind avizarea proiectului de lege privind instituirea unui moratoriu asupra proceselor de deetatzare a patrimoniului public (inițiativa legislativă nr. 348 din 18.09.2026).

1. Oportunitatea politică și economică a moratoriului în privința activelor strategice de stat menționate în nota de fundamentare (Fabrica de sticlă din Chișinău, RED Nord, FEE Nord, Portul Internațional Liber Giurgiulești) și în genral în privința proprietății publice a statului - aparține Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova.

Atragem atenția, că în nota de fundamentare, autorul motivează necesitatea proiectului exclusiv prin „*riscurile asociate deetatzării unor active strategice ale statului*”, însă textul propriu-zis al legii nu limitează moratoriul la aceste active, ci îl extinde, fără nicio diferențiere și întemeiere, asupra întregului patrimoniu public, inclusiv:

— art. 2 alin. (1) — moratoriul vizează expres „*orice activitate a Guvernului, a Agenției Proprietății Publice, precum și a autorităților administrației publice locale*”, care includ deetatzarea proprietății publice;

— art. 3 alin. (1) — moratoriul se extinde asupra „*tuturor bunurilor și activelor ce constituie patrimoniu public (bunuri din domeniul public și domeniul privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale)*”, inclusiv întreprinderile municipale și cotele-părți ale unităților administrativ-teritoriale (UAT) în societăți comerciale;

— art. 5 alin. (1) lit. a) și b) — **autoritățile publice locale nu vor emite acte administrative privind privatizarea, concesiunea sau darea în administrare fiduciară a bunurilor publice, iar licitațiile și concursurile aflate în derulare la nivel local se suspendă de drept.**

CALM atrage atenția că **administrarea patrimoniului propriu al UAT** (domeniul public și privat local) constituie o **componentă a autonomiei locale**, consacrată de art. 109 din Constituția Republicii Moldova, de Carta Europeană a Autonomiei Locale (ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 1253-XIII/1997) și de Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală. Un moratoriu absolut, aplicat nediferențiat patrimoniului public local – depășește vădit scopul declarat al legii și afectează competența decizională a consiliilor locale și raionale asupra propriului patrimoniu.

Prin urmare, **proiectul contravine principiilor constituționale ale autonomiei decizionale și financiare a UAT (inclusiv competențelor autonome ale autorităților locale de administrare a bunurilor), precum și principiului inviolabilității proprietății.** De asemenea, proiectul **pune în pericol executarea anuală a bugetelor locale**, or veniturile proprii de la înstrăinarea bunurilor UAT – constituie o parte esențială a bugetelor locale, uneori acoperind și eventuale deficite bugetare.

2. Potrivit art. 5 alin. (2) din proiect, procedurile de privatizare, concesiune și administrare fiduciară inițiate anterior intrării în vigoare a legii, dar pentru care nu au fost semnate contractele finale, „*se sistează imediat*”, cu restituirea garanțiilor în 30 de zile lucrătoare, iar potrivit art. 5 alin. (4), orice act juridic încheiat cu încălcarea legii pe perioada moratoriului este lovit de nulitate absolută.

Aceste prevederi generează:

- prejudicii pentru bugetele locale care au angajat deja cheltuieli de organizare a procedurilor;
- riscul unor litigii cu participanții la licitații/concursuri, ale căror așteptări legitime sunt afectate de sistarea imediată a unor proceduri legitime, iar în final - previzibila afectare a bugetelor locale prin achitarea compensațiilor și despăgubirilor adjudecatărilor decise de instanțele de judecată;
- incertitudine juridică.

Prin anularea deciziilor de adjudecare la licitație a bunurilor **se încalcă principiul securității raporturilor juridice, protecției încrederii legitime și speranța legitimă (sau „așteptarea legitimă”)** - principiu juridic esențial, dezvoltat în special de Curtea Europeană a Drepturilor omului (CEDO), prin care o simplă speranță de a obține o valoare patrimonială primește protecția dreptului de proprietate, dacă are o bază suficientă în dreptul intern. Deși Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului protejează doar bunurile actuale, **CEDO asimilează „speranța legitimă” unui bun protejat, interzicând statului să o anuleze în mod arbitrar.**

3. Domeniul privat al UAT este similar proprietății private, iar Art. 46 din Constituție statuează că:

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire”.

Art. 127 (Proprietatea) din Constituție statuează:

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

(3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale”.

Prin urmare, în cazul proprietății publice care aparține UAT - statul nu poate decide în locul autorităților locale, fără o expropriere prealabilă a proprietății UAT (chiar și temporară), cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

4. Secțiunea 4 din nota de fundamentare (Analiza impactului de reglementare) tratează exclusiv impactul asupra sectorului (bugetului) public central, sectorului privat și populației, în raport cu activele strategice de stat, fără nicio referire la efectele asupra bugetelor locale, întreprinderilor municipale sau licitațiilor / proiectelor de parteneriat public-privat aflate în derulare la nivelul UAT – deși legea le vizează expres. Secțiunea 9 (Măsurile necesare pentru implementare) afirmă generic că

proiectul „nu necesită capacități, competențe sau resurse materiale, umane și financiare suplimentare”, **apreciere care nu ia în calcul efectele deja menționate asupra bugetelor locale.**

5. Dreptul Parlamentului de a reglementa, prin lege organică, condițiile de administrare a patrimoniului public de interes strategic național este unul constituțional, însă orice asemenea reglementare necesită să facă distincție clară între activele de interes strategic național și patrimoniul propriu al UAT, cu respectarea principiului autonomiei locale.

6. Aticolul 131 (Bugetul public național) din Constituția Republicii Moldova statuează:

„(1) Bugetul public național cuprinde bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele raioanelor, orașelor și satelor.

(4) Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”.

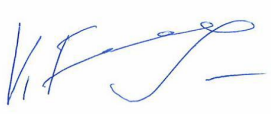
Având în vedere că proiectul contravine principiilor constituționale ale autonomiei decizionale și financiare a UAT (inclusiv competențelor autonome ale autorităților locale de administrare a bunurilor), principiului inviolabilității proprietății, precum și pune în pericol executarea anuală a bugetelor locale, inclusiv reducerea cheltuielilor bugetare:

în temeiul Art. 131 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, statuărilor constituționale și temeiurilor sus-menționate, CALM solicită Guvernului Republicii Moldova să nu accepte (să nu susțină) proiectul de lege în cauză.

Cu respect,

Viorel FURDUI

Director Executiv al CALM

Ex.: Igor Cristal, expert CALM